

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ XLII

№ 3 (1217)

23 СІЧНЯ 1976 р.

Ціна 2 коп.

НАЗУСТРІЧ

ШИРШЕ ВИКОРИСТОВУВАТИ ВСІ СВОЇ МОЖЛИВОСТІ І РЕЗЕРВИ

З почуттям глибокого схвалення зустрів колектив біологічного факультету проект ЦК КПРС до XXV з'їзду про основні напрями розвитку народного господарства. Викликає радість і гордість грандіозність перспектив, накреслених партією, могутність і трудова доблесть народу, здібного перетворити плани партії в життя.

В проекті ЦК КПРС звертається серйозна увага на дальший розвиток радянської науки, підвищення її ефективності, поліпшення її зв'язку з народним господарством, на дальше удосконалення системи вищої та середньої освіти.

Все це ставить перед біологами університету ряд важливих і складних завдань, успішне рішення яких залежить від ініціативи і енергії партійної, профсоюзної і комсомольської організацій, їх вміння згуртувати колектив співробітників та студентів, повністю мобілізувати його потенціальні можливості на виконання соціалістичних зобов'язань.

Колективу біологічного факультету і його керівництву є над чим подумати. До сьогоднішнього дня свої наукові дослідження кафедри факультету вели відокремлено, малими силами, з використанням недостатньо досконалої матеріально-технічної бази і не дивно, що ефективність цих досліджень значно нижча потенціальних можливостей факультету. Правда, в 9-й п'ятирічці факультет досяг деяких успіхів. За п'ятирічку обсяг з нульового рівня піднявся до 176 тисяч карбованців на рік. Впровадження результатів цих досліджень в практику народного господарства дозволило одержати економічний ефект на суму 589 тисяч карбованців, з них 291 тисяча одержана в завершальному, 1975 році п'ятиріччя.

На жаль, цей результат — підсумок роботи лише деяких кафедр факультету, серед яких слід відзначити кафедру фізіології людини і тварин (завідуючий кафедрою професор Р. О. Файтельберг) та кафедру мікробіології (завідуюча кафедрою член-кореспондент АН УРСР професор В. П. Тульчинська), наукова робота яких планується з урахуванням інтересів народного господарства і щорічно супроводжується впровадженням результатів в практику. Менш ефективні поки що госпдогвірні дослідження кафедри біохімії (завідуючий кафедрою А. Я. Розанов) та інші.

Кафедри генетики та зоології безхребетних зовсім не вели наукових робіт на замовлення народногосподарських підприємств, хоча саме вони могли б зробити значимий внесок в розробку проблем, актуальних для практики сільського господарства.

Підсумки держбюджетних досліджень факультету в 9-й п'ятирічці взагалі задовільні. Вчені факультету у відповідності із соціалістичними вимогами завершені обсяг найважливіших наукових досліджень, результати яких становлять суттєвий науковий інтерес. Чітко визначились найбільш перспективні наукові напрями — біогеоеніологічний і вивчення біологічно активних речовин. Дослідження кафедри зоології хребетних (завідуючий кафедрою доцент Л. Ф. Назаренко) по вивченню синоптичних процесів на міграції птахів ввійшли в тематику Держкомітету по науці і техніці при Раді Міністрів СРСР.

Та багато фактів свідчать про те, що факультет не використовує всі свої можливості і резерви. Мало видано монографій (3) та збірників (1), рапортизації та замовлення на авторські свідоцтва є одиничними, що говорить про несерйозне відношення вчених-біологів до цього важливого показника ефективності їх наукової роботи. Як і раніше, не приділяється належної уваги розвитку досліджень в галузі молекулярної біології. Ці та багато інших недоліків в роботі біологічного факультету добре відомі, про них говорилось на засіданні вченої ради університету. Слід підкреслити, що усунення вказаних недоліків є справою нелегкою і вимагає часу, оскільки в їх основі лежить ряд серйозних об'єктивних причин. Серед них — застаріла матеріально-технічна база, а головне — невирішеність проблеми підготовки спеціалістів, які досконало володіють методами хімії, фізики та математики, озброєних глибокими знаннями сучасної молекулярної біології та генетики.

Керуючись постановою ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР про дальший розвиток молекулярної біології, рішенням Колегії Міністерства ВССО УРСР про підвищення ефективності наукових досліджень в галузі біології, а також рядом інших партійних і державних документів, біологічний факультет напередодні XXV з'їзду партії розробив перспективний план розвитку наукових досліджень, удосконалення учбового процесу і підготовки кадрів.

Враховуючи, що десята п'ятирічка є п'ятирічкою якості, деканат, партійна організація факультету і кафедри приділяють серйозну увагу поглибленню наукової тематики, підвищенню її наукової цінності та ефективності. В поточній п'ятирічці кафедри факультету братимуть участь в розробці трьох комплексних тем, затверджених АН УРСР, замість 16, що виконувались раніше. Буде розширено співробітництво з ін-

шими факультетами університету (хімічним, фізичним, геолого-географічним), а також з іншими вузами і 16 науковими закладами АН СРСР та АН УРСР. Заплановано впровадження результатів госпдогвірних досліджень на суму не менше 500 тисяч карбованців, видання п'яти монографій, підготовка 3 докторів наук і не менше 10 кандидатів наук.

На жаль, факультет не може планувати госпдогвірні дослідження, що перевищують обсяг 200 тисяч карбованців через відсутність в університеті віварія, підбіологічної станції. Давно назріла необхідність в оснащенні біологічних лабораторій сучасним обладнанням.

В зв'язку з цим закріпленню матеріально-технічної бази факультету в наступній п'ятирічці буде приділена серйозна увага.

Велика і серйозна робота належить нам в справі покращення якості учбового процесу, удосконалення системи атестації і контролю самостійної роботи студентів. Те, що факультет по успішності студентів займає одне з перших місць в університеті, не може служити приводом для самозаспокоєння. В п'ятирічці якості кожна двійка повинна розглядатися як надзвичайний випадок, як недопустимий брак в роботі колективу. Серйозну боротьбу ми будемо вести і з тими, хто розглядає трійку як закономірний і позитивний підсумок свого навчання у вузі.

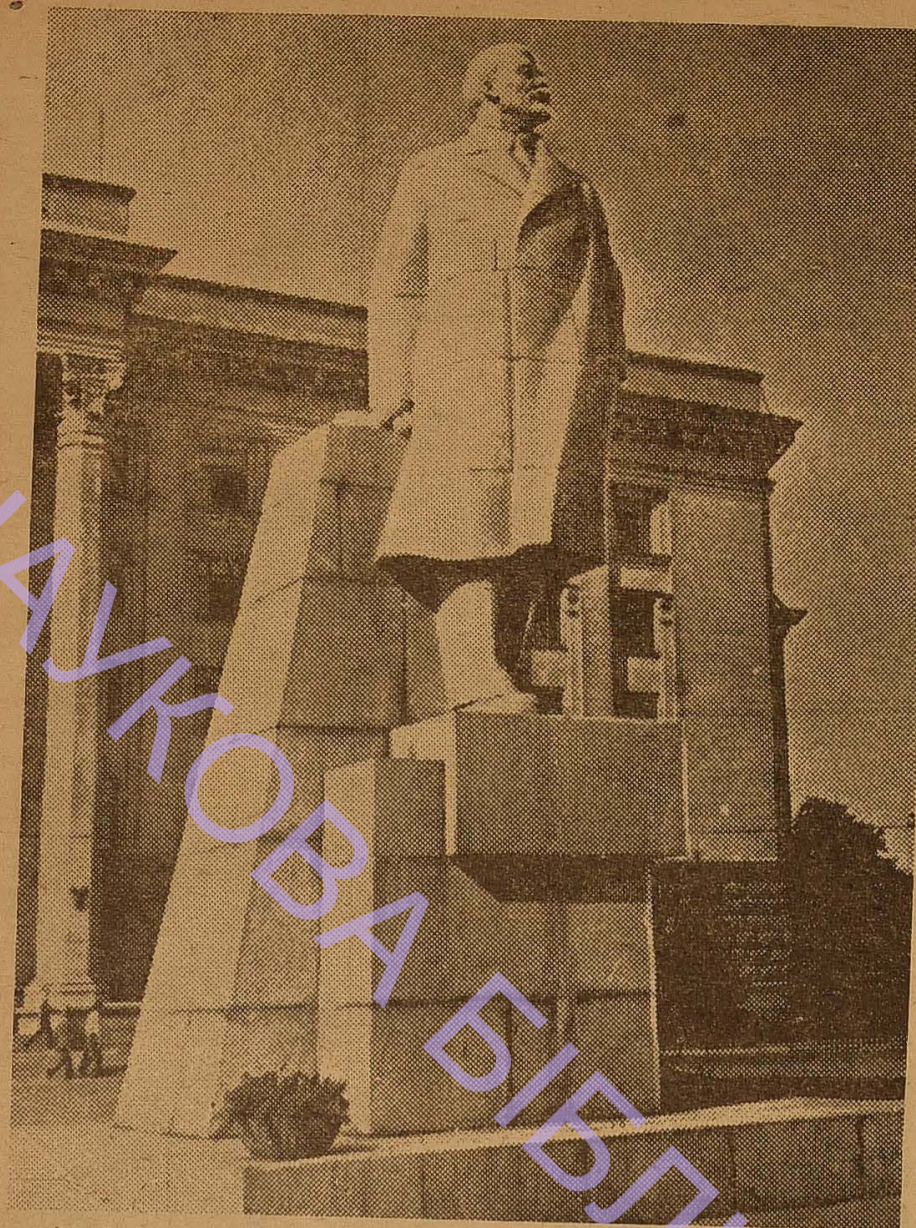
Думається, що тільки випускник з оцінками «добре» та «відмінно» може претендувати на повагу. І ми повинні зробити все можливе, щоб таких випускників стало все більше і більше. В цьому ми бачимо основне завдання комсомольської організації, всього нашого колективу в цілому.

Виконання цього завдання може бути досягнуто тільки щоденною наполегливою працею кожного викладача і студента, допомогою активізацією НДРС, удосконалення системи громадсько-політичної практики та ін.

Міцним стимулом дальшого розвитку факультету є соціалістичне змагання. В зв'язку з цим колектив біологічного факультету розгорнув соціалістичне змагання за гідну зустріч XXV з'їзду КПРС і докладе всіх зусиль на виконання завдань першого року десятої п'ятирічці.

В. ТОЦЬКИЙ,
декан біологічного факультету,
доцент.

Н. БОЧАРОВА,
секретар партбюро факультету,
доцент.

На знімку: пам'ятник В. І. Леніну на площі імені Жовтневої революції в Одесі.

Фото О. ЛЕВІТА.

ПЛАНІ ПАРТІЇ — ПЛАНІ НАРОДУ

ОБГОВОРЮЄМО ПРОЕКТ ДЕСЯТОЇ П'ЯТИРІЧКИ

Механіко-математичний факультет

На механіко-математичному факультеті 14 січня відбулися відкриті партійні збори, на порядку денному яких було «Обговорення проекту ЦК КПРС до XXV з'їзду КПКР «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976—1980 роки» і завдання партійної організації та колективу механіко-математичного факультету по їх реалізації».

Партійні збори одностайно схвалили проект ЦК КПРС, зовнішню і внутрішню політику партії, яка повністю відповідає корінним життєвим інтересам радянського народу.

В доповіді партбюро та у виступах співробітників факультету накреслено загальні напрями розвитку факультету та удосконалення всієї його роботи на наступну п'ятирічку.

Це, перш за все, завдання підвищення рівня і якості успішності шляхом поліпшення організації учбового процесу, політико-виховної роботи з кадрами та учбово-методичної роботи кафедр.

Це, по-друге, завдання підвищення якості виконання проектів ЦК КПРС до XXV з'їзду КПКР, ходячи з завдань колективу.

В. ПЛОТНИКОВ,
завідуючий кафедрою оптимального управління,
доцент:

— З метою більш якісної підготовки спеціалістів необхідно планувати видання методичних посібників для студентів по роботі на ЕОМ. Слід поставити питання про виділення приміщення кафедри історії КПРС (після її переїзду) під зал для нових обчислювальних машин, де будуть працювати студенти при виконанні курсових та дипломних робіт.

Г. БУЛАЄВ,
доцент, заступник секретаря партбюро по ідеологічній роботі

— Проект ЦК КПРС передбачає всебічний розвиток досліджень з теоретичної і прикладної

Пропозиції комуністів знайшли своє відображення в розгорнутому рішенні, прийнятому на зборах.

математики, впровадження ЕОМ в народне господарство. На кожній кафедрі і в цілому на факультеті у лотому-безрезні треба розробити зобов'язання по виконанню Постанови ЦК КПРС і рішень XXV з'їзду партії.

По-третє, це завдання удосконалення на всіх рівнях ідейно-виховної роботи в колективі.

Дальший розвиток факультету неможливий без розширення його матеріальної бази. Партійні збори постановили звернутися до парткому та ректорату університету з проханням серйозно вивчити питання про переміщення нашого факультету (разом з факультетом РГФ) в новий корпус на Пролетарському бульварі, а також питання про початок будівництва в десятій п'ятирічці госпметодом на його території приміщення для обчислювального центру та лабораторії теоретичної механіки.

В. АНДРІЄНКО,
секретар партбюро механіко-математичного факультету,
доцент.

комуністи, обговорюючи проект вносили конкретні пропозиції, виходячи з завдань колективу.

математики, впровадження ЕОМ в народне господарство. На кожній кафедрі і в цілому на факультеті у лотому-безрезні треба розробити зобов'язання по виконанню Постанови ЦК КПРС і рішень XXV з'їзду партії.

А. КОСТІН,
доцент, голова методичної ради факультету

— На факультеті є резерви, використання яких повинно покращити успішність в цілому. Ці резерви, насамперед, криються у суттєвому покращенні методичної роботи, роботи із студентами, модами викладачами, роботи по аналізу і контролю успішності, по уніфікації вимог, які ставляться перед студентами.

Йде Ленінський залік

ЕКРАН СЕСІЇ

АТЕСТАЦІЯ НА ПОЛІТИЧНУ ЗРІЛІСТЬ

«Ви повинні виховати із себе комуністів. Завдання Спілки молоді — поставити свою практичну діяльність так, щоб навчаючись, організовуючись, згуртовуючись, борючись... молодь виховала б себе і всіх тих, хто в ній бачить вождя, щоб вона виховувала комуністів».

Ці безсмертні слова В. І. Леніна, сказані ним на III з'їзді РКСМ у жовтні 1920 року, стали програмою дій комсомолу. Вірність ленінським заповітам комсомол не раз доводив за більше ніж півстолітній період свого існування. Ось і сьогодні, готуючись до проведення такого важливого заходу, як громадсько-політична атестація в рамках Ленінського заліку «Рішення XXIV з'їзду КПРС — в життя», кожен з нас ще раз уважно переглядає шлях, пройдений ним за минулий період.

Громадсько-політична атестація — це значна подія в житті комсомольців держуніверситету, бойовий огляд роботи комсомольської організації по виконанню завдань, поставлених у рішеннях XXIV з'їзду КПРС, привітанні ЦК КПРС XVII з'їзду комсомолу, промові Генерального секретаря ЦК КПРС товариша Л. І. Брежнєва на з'їзді.

Атестація проходить в дні, коли весь радянський народ активно обговорює проект ЦК КПРС до XXV з'їзду партії «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976—1980 роки». В комсомольській організації університету розгорнулося глибоке і всебічне вивчення цього важливого партійного документу. Та необхідно вести більш активну роботу в плані вивчення всіма комсомольцями тих завдань, які належить вирішувати в десятій п'ятирічці. В ході громадсько-політичної атестації кожен комсомолец повинен показати знання завдань, які Комуністична партія ставить перед радянським народом в десятій п'ятирічці, визначити свій особистий внесок у здійснення величних планів партії.

Питання про проведення громадсько-політичної атестації обговорювалось на засіданні коміте-

ту комсомолу. Проводиться атестація в комсомольській організації університету в період з 16 по 20 лютого в рамках Ленінського заліку відповідно «Положення про проведення Ленінського заліку в університеті».

Атестація комсомольців проводиться з таких головних напрямків: виконання Статуту ВЛКСМ; оцінка учбової діяльності студента (аспіранта) та трудової діяльності співробітника, підвищення загальнополітичної активності; вивчення марксистсько-ленінської теорії, моральне обличчя комсомольця.

Всі матеріали, накопичені по роботі кожного комсомольця на протязі проведення Ленінського заліку, секретарі комсомольських організацій (групкомсоргів) передають для роботи комісії по проведенню атестації.

Для проведення атестації на факультетах, у первинних комсомольських організаціях співробітників необхідно створити комісії, до яких увійдуть комсомольські та партійні активісти, представники адміністрації, ветерани партії та комсомолу, викладачі суспільних наук. Комісії затверджуються на факультетських комсомольських бюро. В їх завдання входить контроль за ходом проведення Ленінського заліку.

В ході атестації в рамках Ленінського заліку повинна мати місце оцінка виконання кожним комсомольцем його особистих комплексних планів, в групах співробітників та аспірантів — виконання їх виробничо-технічної роботи, або виконання аспірантського плану, участі в науковій роботі кафедр, лабораторій, у вивченні марксистсько-ленінської теорії в мережі політосвіти.

Співбесіди з цих питань дають можливість знайти додаткові шляхи вирішення завдань, що стоять перед комсомольцем, колективом, критично і вимогливо підійти до тих, хто працює ще не на повну силу, допомогти відстаючим.

Член ВЛКСМ вважається склавшим Ленінський залік на «відмінно» при умові виконання ним учбового плану на «відмінно» та «добре», активної участі в науко-

вій роботі, глибокого вивчення марксистсько-ленінської теорії, великих успіхів в громадсько-політичній діяльності.

При атестації групового, курсового, факультетського активу група приймає рекомендації по оцінці його роботи. Кінцеву громадсько-політичну атестацію активісти дають керівні комсомольські органи, враховуючи при цьому результати роботи в Ленінському заліку керованого ним колективу. (Атестація групового активу — комсоргів, старост, профоргів — проводиться курсовим бюро та ін.).

По закінченню проведення громадсько-політичної атестації комісія виносить рішення по оцінці складання Ленінського заліку і свої пропозиції по поліпшенню роботи комсомольців, організації на затвердження комсомольських зборів.

Повний звіт про результати діяльності комсомольської організації факультетів та груп співробітників в Ленінському заліку подається в комітет ЛКСМУ ОДУ за підписом секретаря комсомольського бюро.

Комсомольці, що взяли активну участь в Ленінському заліку і досягли кращих результатів у навчанні, праці та громадському житті нагороджуються значком ЦК ВЛКСМ «Ленінський залік».

Ленінський залік дозволяє поєднати вивчення та освоєння теоретичної спадщини В. І. Леніна з практичною участю в комуністичному будівництві, ідеологічну та організаційну роботу, ефективною формою звіту комсомольських організацій, кожного комсомольця перед партією і народом про те, як виконуються в сучасних умовах заповіді Леніна молоддю.

Комсомольці, які беруть участь в Ленінському заліку «Рішення XXIV з'їзду КПРС — в життя!», повинні докласти всіх зусиль, щоб з честю виправдати високе звання комсомольця, гідно зустріти XXV з'їзд КПРС.

С. КУЧЕРЕНКО,
заступник секретаря комітету ЛКСМУ ОДУ по ідеологічній роботі.

Першу у своєму студентському житті екзаменаційну сесію складають першокурсники-мехматівці. Йде іспит з математичного аналізу, який приймає доцент О. Я. ДІВАКОВА. Задумалася Надія ХУДЕНКО: важке питання. Співчуття однокурсниці. Поки Надія обдумує питання, Олександра Яківна слухає відповідь іншої студентки.

Фоторепортаж О. ЛЕВІТА.

РЕПОРТАЖ

УРОКИ ЕКЗАМЕНУ

Сесія — у розпалі. Біля багатьох аудиторій юрмляться студенти, зустрічають тих, що успішно здали, питанням: «Ну що?» «А як опитують?» Без ретельної психологічної підготовки і аналізу обстановки студенту заходити на екзамен не наважуються. Це, може, недовідчені першокурсники сміливо заходять, прагнучи швидше взяти білет і, безперечно, «щасливий».

На старших курсах черг біля аудиторій уже немає. Кожен поступається місцем товаришу. Така ж картина і у другокурсників географічного відділення геофаку. Вони складають іспит з загальної гідрології. Ще зовсім недавно всі вони ретельно записували лекції професора Генріха Івановича Швебса, креслили графіки, записували, коли щось було незрозуміло. А сьогодні вони повинні продемонструвати знання, одержані на лекціях і узагальнені по матеріалах підручника і лекцій.

Що ви знаєте про сельові процеси? — Сельові процеси характерні для гірських місцевостей, — починає відповідати Света Вишнякова. А далі впевнено розповідає про

модуль стока, про річкові долини, про те, які величини картуються, швидко виводить формули, креслить графіки. Ще кілька додаткових питань — і у заліковій книжці студентки з'являється п'ятірка. До столу підходить Тетяна Котова. Їй належить відповідати на питання про швидкість течії поплавка, термічний режим водоймищ, взаємозв'язок річкових і підземних вод. Спочатку Таня відповідала спокійно і впевнено, потім трохи розгубилася, почала збиватися.

— Ви правильно міркуєте, не хвилюйтесь, спробуйте вивести формулу спочатку, — говорить професор.

Студентка знову сідає обдумувати питання. Не поспішаючи намалювала схему, добре розібралась в ній. Видно, що предмет вона знає непогано, ось тільки формула трохи підвела. Тому одержує оцінку «добре».

Додержуючись загальних правил прийому екзаменів, кожний екзаменатор все ж виносить щось своє у цей процес. Генріх Іванович уважно і терпеливо слухає

кожного. Якщо впевнений, що студент знає матеріал, але чомусь хвилюється, розгублюється, він обов'язково підтримує відповідаючого, дає додаткове питання, так що той самостійно прийде до правильного рішення.

Потім відповідають хлопці. Микола Стадницький цілком вірно висвітлює питання білета, креслить графіки. А ось коли довелося вивести формулу, його підвели математичні знання. І таке було сьогодні не тільки з Миколою. Але ж на першому курсі всі вони склали іспит з вищої математики. Виявляється, що без елементарних математичних знань добре скласти гідрологію неможливо.

Спокійно, з усіма подробицями розповідає Василь Мазур про види підземних вод, розрахунок норми стоку, визначення промірів за допомогою ехолотів. Відповідь оцінена по заслугі — «відмінно».

І найбільш приємне враження справила Ольга Кокоуліна. На всі питання — про механізм руху води, розподіл ґрунтових вод на території СРСР, прогноз об'єму

весняного стоку дівчина відповідала чітко, із знанням справи, повністю розкрила зміст білета, наводила багато прикладів з життєвої практики.

Мало згадати і написати формулу. Необхідно ще розкрити її зміст, знати практичне застосування. Олі це чудово вдається. На всі додаткові питання теж дає повну, докладну відповідь. Молодець, Олі!

Генріх Іванович із задоволенням ставить в її залікову книжку найвищий бал.

Не глибоко розібрались у провідному матеріалі Світлана Харитонович, Тоня Гуртовенко, Марина П'ятницька. На питання вони відповідали плутано, не точно. Тому і отримали задовільні оцінки.

Після екзамену звертаюся до Г. І. Швебса.

— Як Ви оцінюєте рівень підготовки цієї групи, кого можете відзначити?

— На мій погляд, відповіді дуже контрастні. За відмінні знання протягом семестру і по результатах атестації автоматичну п'ятір-

ку з курсу загальної гідрології одержали Світлана Цирик, Віталій Найд'юнов, Людмила Сухорукова, Людмила Кандічук, Валентина Гірка. Вони регулярно відвідували лекції, активно відповідали на практичних заняттях. Всі три атестації у них відмінні.

А ось такі студенти, як Мелешко і Рунковська пропустили багато занять, атестації склали погано. Тому й на екзамені у них закономірні «неуди». Не допущений до іспиту студент Скорописцев, який не відвідував практичних занять. Як правило, причиною незадовільних оцінок на іспитах є пропуски лекцій і практичних, нерегулярна робота з підручником або конспектом, взяття екзамену «штурмом».

Із 23 чоловік, які екзаменувались у перший день, 8 студентів одержали відмінні, 7 добрі, 6 задовільні і 2 незадовільні оцінки.

Дійсно, контрастність велика. І цілком зрозуміло всім, що в короткі січневі дні надолужити упущене в семестрі неможливо. Готуватися до екзаменів слід не під час сесії, а протягом всього семестру. Це показав і екзамен з загальної гідрології.

К. ЄВДОКИМОВА,
наш кореспондент.

НЕХАЙ ТАЄМНИЦІ НАУКИ ВІДКРИВАЮТЬСЯ МОЛОДИМ

Зараз, напередодні XXV з'їзду КПРС, коли радянський народ готується до здійснення грандіозних планів 10-ї п'ятірки, перед радянською вищою школою, радянською наукою встають нові, ще величніші завдання. Для успішного вирішення цих завдань необхідно підвищити якість підготовки молодих спеціалістів, цілеспрямованіше вести наукові дослідження, ширше відкривати доступ в науку молодим силам, зайняти перелові позиції в світі по всіх основних напрямках науки і техніки.

Роботи, які виконуються студентами в гуртках СНТ, є для більшості з них першими крупними самостійними дослідженнями. Саме при виконанні цих досліджень формується наукове мислення студентів, студенти мають можливість використати одержані ними в університеті знання для вирішення конкретних теоретичних і практичних завдань.

В ході виконання дослідних робіт істотно розширюється кругозір студента, розвиваються такі цінні якості як цілеспрямованість, працелюбність, наполегливість, об'єктивність погляду на оточуючі явища; студенту надається можливість вийти за вузькі рамки курсів, що читаються, ознайомитися з періодичною літературою. В умовах очного навчання тільки робота в гуртках СНТ може поставити перед студентом перші живі «чому», заставити потягнутися до маловідомої книги по спеціальності, а іноді і засумніватися в точці зору авторитетів.

Наука вимагає від людини всього життя. Чим раніше почнеться творча діяльність молодого до-

слідника, тим більших результатів він досягне. Це підтверджується результатами роботи багатьох сьогодинських аспірантів, кандидатів і докторів наук, для яких студентські наукові гуртки були початком шляху у велику науку.

Значна частина працівників науки зберігає вірність науковій тематичі своїх перших досліджень на довгі роки, а іноді й на все життя. Тому зрозуміло, як обережно і вдумливо повинні підходити співробітники кафедр до вибору тем студентських робіт, якими вимогливими до них вони повинні бути.

Кожен студент, який виконує дослідницьку роботу, повинен віддати науці всі свої сили і знання, тільки в цьому випадку йому відкриються таємниці науки, вивчення якої він збирається присвятити себе.

Як відомо, всяка науково-дослідна робота починається з вибору теми дослідження. Через надзвичайну різноманітність і швидкий розвиток наукових дисциплін, обсяг тем для студентських робіт практично невичерпна. Та можна вказати на деякі загальні ознаки, які дозволяють судити про те, в якій мірі дана тема підходить для студентської науково-дослідної роботи.

Перш за все необхідно, щоб тема роботи не була нав'язана студенту, а була обрана ним за власним бажанням на основі особистого інтересу. Студент повинен бути щиро захоплений темою наступної дослідної роботи.

Виникає, однак, питання, при яких же умовах у студента може зародитися глибокий інтерес до дослідження будь-якого явища

або якоїсь проблеми. Відповідь на це важливе питання в загальних рисах дуже проста: такий інтерес зароджується, як правило, в процесі участі студента в науково-дослідній роботі кафедри, тобто під час роботи його в кафедральному студентському науковому гуртку.

Підбираючи тему для науково-дослідної роботи студента, викладач повинен пам'ятати, що «нема науки заради науки... є тільки наука заради людської мети... Мета всякої науки в кінцевому результаті є її застосування на практиці, бо наука без мети завбачення не заслуговує назви науки: вона не становить ніякого інтересу для суспільства і тому не може вимагати від нього підтримки». (В. Оствальд).

Отже, тема дослідної роботи студента повинна бути актуальною в народногосподарському чи чисто науковому відношеннях. Однією з ознак актуальності теми наукової роботи є те, що вона відноситься до проблем, над якими в даний історичний період посилено працює думка вчених. Тема, ізольована від загального потоку наукового руху у даний час і в даній галузі, рідко може виявитися плодотворною.

Важливим етапом кожної науково-дослідної студентської роботи є знайомство з літературою. Завдання наукового керівника студента при виконанні цієї частини роботи — не тільки вказати студенту потрібну періодичну і монографічну літературу, навчити його користуватися нею, а на даному конкретному прикладі показати, що «розвиток науки — це драма, драма ідей. Вона повинна захоплювати і цікавити кожного,

хто любить науку» (А. Ейнштейн).

Необхідно, щоб студент твердо уявив собі, що наукові «теорії подібні мишам, вони проходять через дев'ять дірок і застрягають в десятій» (Франсуа Вольтер). Розуміння цього дозволить студенту більш критично підійти до проробленого ним літературного матеріалу, зрозуміти, що не все, що написано в книзі — абсолютна істина, що автори книг і статей так само, як і він, можуть помилятися.

Треба домогтися, щоб студент в процесі роботи над літературою висловив своє критичне ставлення до даних, що знаходяться в ній.

Робота студента над літературою повинна привести його до висновку про те, що при будь-якій спробі людини оволодіти законами природи можуть бути використані два підходи. Один полягає в створенні загальних теорій, з яких дедуктивним шляхом робляться висновки, що стосуються часткових властивостей матерії. Другий, спираючись на емпіричні узагальнення, будує часткові і приблизні теорії, здатні пояснити спостережувані явища або запропонувати цікаві напрямки експериментальних досліджень. Завдяки характеру своєї науки багато дослідників, наприклад, хіміки, повинні йти в основному другим шляхом. Тому справедливо звучить зауваження американського фізико-хіміка Л. Гаммета про те, що «хіміки дійшли до ефективних робочих принципів завдо до того, як рівняння Шредингера стало втіленням теоретичного ключа до всіх проблем хі-

мії. Навіть сьогодні кількість інформації, яку хімік може одержати безпосередньо з цього рівняння, становить не тільки невеличку частину того, що йому відомо».

Таким чином, цілком очевидно, що увага, з якою ми відносимось до теорії, не повинна затьмарювати у студента, як це іноді буває, тієї обставини, що наука зобов'язана і емпіричним узагальненням. Згадаємо, наприклад, до яких великих теоретичних наслідків привело відкриття швейцарським шкільним вчителем кількісного зв'язку між частотами ліній в спектрі водню-зв'язку, що мали дивний вигляд.

Дуже важливо, щоб студент не фетишизував лабораторне обладнання, щоб він розумів, що на відносно простому, дешевому обладнанні можуть бути одержані цікаві і потрібні результати. Не випадково, розглядаючи тези, з якими працював Берцеліус, Вільгельм Оствальд виголосив: «Тепер мені ясно, як мало результати дослідів залежать від приладу і як багато від людини, що стоїть перед ним».

В кінці — декілька слів про роль керівника студентської науково-дослідної роботи. Керівник повинен застерігати студента від поспішних і недостатньо обґрунтованих висновків, від помилок при дослідженнях. Та при всіх обставинах керівник не повинен подавляти ініціативу і самостійність студента.

Л. СКРИЛЬОВ,
завідувач кафедрою
фізичної хімії, професор,
член парткому університету.

У першокурсників юрфаку

Гарно, якщо людина має хорошу мрію, та ще краще, якщо ця мрія збувається. Минулий рік став роком звершення мрій для 128 хлопців і дівчат, які стали студентами 1-го курсу юридичного факультету. Те, що для багатьох з них мріялося з років повноліття, або ще й раніше, те, чому були присвячені постійні пошуки і наполеглива праця, збулося. Назавжди закарбуються в пам'яті першокурсників перші дні в університеті. Все було незвичне: і те, що об'язки студента — це твої обов'язки, і те, що поряд з комсомольським квитком ти носиш студентський квиток, і те, що «храм науки» — університет став постійним місцем твоїх занять.

Уже в перші дні занять комсомольці курсу обрали своїх ватажків. Як показав час, вони не помилилися. Комсомольський актив курсу на чолі з комсоргом А. Шевчук, прупкомсорги Л. Мамічева, О. Юрвель, І. Калашніков, І. Батурін зробили чимало, щоб курс став єдиною сім'єю. Минали дні, йшли заняття, перевірялися уміння, знання і наполегливість. Глибини курсових наук студентам викладали досвідчені викладачі, майстри своєї справи професор О. В. Сурилов, доценти М. О. Єльчанинов, Г. Є. Петухов, старший викладач В. В. Ніконов та інші. Та не все спочатку сприймалося першокурсниками: і нова термінологія, і уміння аналітично мислити, і самостійність у роботі з підручником.

Не вперше комсомольцям зустрічати з труднощами. Нелегко було студентам, які закінчили школу декілька років тому. Але власні зусилля, допомога товаришів — і невдачі поволі відступали. Так, наприклад, Бороденко. Він багато працював, щоб стати врівень з кращими студентами курсу. Актив курсу розумів, що лише спільними зусил-

лями колективу можна досягти успіхів. Колектив створювався на комсомольських зборах, на недільниках, на яких, до речі, були майже всі студенти, в аудиторіях під час занять. З часом прийшли і результати. Уже по результатах першої атестації були виявлені слабкі сторони курсу. Було багато «3», мало «5». Партійне і комсомольське бюро факультету стали приділяти і курсу більше уваги. На бюро курсу часто заслуховували відстаючих студентів, на комсомольських зборах постановили: успішність наступних атестацій повинна бути кращою. І цього досягли. В результаті третьої атестації значиться: на І курсі успішність 100%. Це, до речі, єдиний курс, де атестацію здали без заборгованостей всі студенти.

Але головне — сесія. Навіть студенти, які постійно навчалися на «добре» і «відмінно» хвилюються — це ж бо перша сесія в житті. Останні дні підготовки до сесії — жнива студента. Якщо добре вивчав матеріал протягом семестру — тепер не важко. А ось тим студентам, які протягом семестру не повністю засвоїли матеріал, приходить тепер важкувато. На останніх комсомольських зборах курсу, на порядку денному яких було: «За гідну зустріч XXV з'їзду рідної партії» комсомольці курсу висловили думку, що є всі можливості скласти сесію на «4» і «5».

І своїми першими екзаменами вони підтвердили високі прагнення. Друга група, наприклад, складала екзамен з «Суду і прокуратури в СРСР» лише на «добре» і «відмінно». З першими п'ятірками можна поздоровити студентів інших груп — В. Каменського, Ю. Айвазена, О. Корнейченко, та ін.

В. МЕЛЬНИЧУК,
секретар
комсомольської організації
юридичного факультету.

ЕКРАН СЕСІЇ Геолого-географічний факультет

У першокурсників геологічного відділення сесія вже закінчується. Перші студентські п'ятірки з ієрархії КПРС, вищої математики і диференційованого залуку з кристалографії одержали Маргарита Ерьоміна, Катерина Стульковська, Олександр Орлов, а староста друпи Сергій Гончар отримав дві п'ятірки і одну четвірку.

На жаль, погані результати у Олександра Монастирського і Леоніда Бондаренка. Вони не допущені до складання деяких іспитів. І це ж на першому курсі! А що буде далі?

Порадували своїми успіхами студенти-третьокурсники, які працювали на будівництві учбового корпусу і гуртожитку на Пролетарському бульварі. Так, всі п'ять екзаменів склав достроково лише на «відмінно» будзагонівець студент III курсу геологічного відділення Олександр Шишов, чотири п'ятірки достроково отримав комсорг будзагону геологів Ігор Наумов. Добре склав іспити і Анатолій Гузенко. На факультеті були організовані для будзагонівець додаткові заняття у вечірню

зміну з 19-ї години. І результати добрі. Всі будзагонівець успішно складають сесію.

Відзначилися на трьох екзаменах четвертокурсники В. Левченко, В. Калиниченко, І. Матяш, С. Симонов.

Добрі знання продемонстрували на екзаменаційній сесії і п'ятікурсники І. Кислова, Є. Конніков, Ю. Леонов, Л. Львова, К. Мець, М. Попович, О. Свертилов, Ю. Андреев, В. Тараненко.

Відмінними знаннями ознаменували свою першу екзаменаційну сесію першокурсники географічного відділення Світлана Денисенко, Таня Озерна, Олена Малишева, Люда Талавіра. Всі вони склали

загальну хімію, загальне землезнавство та історію КПРС тільки на «відмінно». Лише добрі і відмінні оцінки у О. Бурлаки, Т. Кам'яної, Н. Петрової, В. Подуст, О. Нестеренко, Г. Третьякової, О. Цвігун.

Погані результати у першій же сесії у Анатолія Чагіна (дві задовільні і одна незадовільна оцінка), Степана Коршуна (три «задовільно») і Віталія Гуменного (три задовільні оцінки).

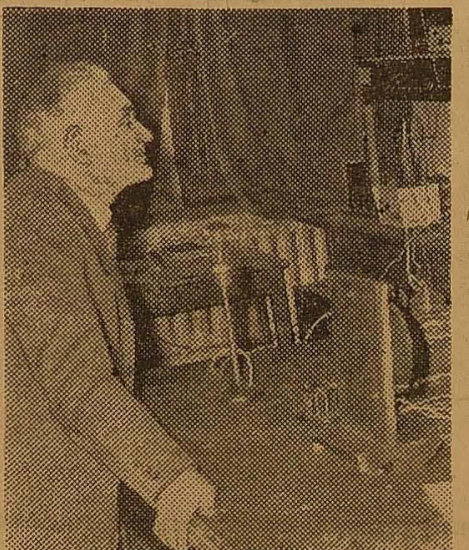
Географи III курсу склали екзамен з наукового атеїзму. В основному добрі і відмінні оцінки. Тільки в одній з груп є три задовільні оцінки. Їх одержали В. Корж, Т. Цонева, К. Шевченко.

10 січня в Одеський університет приїхала група школярів з Овідіополя. Їх привезла в університет колишня студентка фізичного факультету, нині викладач фізики в школі О. А. Датиї.

Гостям фізиків показали лабораторії факультету. Про роботу і навчання студентів розповів школярам декан фізичного факультету доцент М. М. Чесноков.

Популярну лекцію про фізику напівпровідників прочитав науковий керівник СНТ фізфаку доцент К. К. Демилов. Лекція закінчилась демонстрацією кінофільму про фізику напівпровідників.

Фоторепортаж С. ЄФІМОВА.

В останні роки на Кубі в системі середньої освіти створено різні школи, де тисячі учнів навчаються відповідній середній освіті.

Навколо цих шкіл розташовані земельні ділянки, де студенти виконують сільськогосподарські ро-

сіння 1974 року, під час перебування його на Острові Свободи. Школа імені В. І. Леніна розрахована приблизно на 4500 учнів і не має рівних собі на Кубі.

У 24 приміщеннях, об'єднаних великою кількістю світлих і просторих переходів, розташовано 68 аудиторій, 37 лабораторій, спеціальні кабінети для занять науково-технічних гуртків, кінозал, музей, лекторій, виставочний зал, бібліотека, зал для культурних заходів, ідальня, перукарня, гуртожиток з залами для занять і відпочинку, обчислювальний центр, обладнаний обчислювальними машинами, та поліклініка. Є також 20 спортивних майданчиків, 2 ба-

Добре організована з перших класів профорієнтація, яка пробуджує і розвиває інтереси учнів, що дозволяє на якомусь етапі обрати ту галузь науки або техніки, яка відповідає нахилам і здібностям учнів і економічним потребам країни.

В школі імені В. І. Леніна профорієнтація починається в 7-ому класі з відвідування різних підприємств і закінчується в 9-ому вибором гуртка відповідно до інтересів.

Закінчивши школу у 18-річному віці, випускники зможуть обрати безпомилково майбутню професію. Таким чином, важливе призначення школи імені В. І. Леніна

ВІЗИТ В ОУЛУ

З 5 по 11 січня цього року з візитом дружби у студентів міста-побратима Оулу була делегація комітету комсомолу Одеського університету у складі секретаря комітету ЛКСМУ ОДУ, С. Коротенка, старшого викладача кафедри криміналістики, кримінального права і процесу юридичного факультету В. Тищенка, Ленінського стипендіата, комсорга геолого-географічного факультету Н. Нефьодової і асистента кафедри історії КПРС П. Корієнка. Це вже другий візит одеситів в університет міста Оулу. Студенти фінського університету побували у нас в гостях в травні минулого року.

На прохання редакції «ЗНК» про поїздку в Оулу розповідає керівник делегації Сергій КОРОТЕНКО.

— Мета нашої поїздки — розширити співробітництво між молоддю СРСР та Фінляндії.

В ході бесід ми насамперед обмінялися думками по темі майбутнього семінару з участю делегації студентів міста Оулу. Обговорили також питання розвитку нових форм співробітництва — обміну фотовиставками про навчання, побут і відпочинок студентів, оформлення куточків дружби та ін.

Ми впевнені, що все це дозволить нам ще більше і краще узнати один одного.

Фінські студенти провели дуже велику роботу по організації прийому нашої делегації. Ми відвідали міський муніципалітет, товариство фінсько-радянської дружби, здійснили екскурсію по університету та місту.

Все, що ми побачили, було дуже цікавим для нас і надовго залишиться в нашій пам'яті. Ми щиро дякуємо фінським студентам за теплий, дружній прийом.

Сподіваємось, що наступний візит фінських студентів в Одеський університет буде таким же корисним і цікавим.

ШКОЛА імені В. І. ЛЕНІНА

боти. До 1974 року на Кубі існувало 90 різних шкіл. В 1974 та 1975 роках було побудовано 180 шкіл. До 1980 року планується створення 1500 шкіл.

В цих школах поєднують роботу з навчанням — студенти працюють на полі вранці і ходять на заняття вдень, або ж навпаки.

Крім того, вони беруть участь в культурних та спортивних заходах, в роботі наукових гуртків, де учні показують свої здібності в галузі науки і техніки.

Однією з найкрупніших шкіл є школа імені В. І. Леніна, яку відкрив Генеральний секретар ЦК КПРС товариш Л. І. Брежнев 31

сейні. Організаційними осередками школи імені В. І. Леніна є науково-технічні гуртки. На їх основі, починаючи з дев'ятого класу, створюються учбові групи: 2 гуртки по 15 учнів в кожному. В цих гуртках йде також підготовка до вступу у вищі навчальні заклади з технічних та сільськогосподарських спеціальностей, які мають основне значення для економічного розвитку країни.

Учні по 5 годин на тиждень працюють на підприємствах техніками та спеціалістами, що разом з теоретичними заняттями розширює їх знання і навички, які надалі будуть необхідними.

зводиться до наступного: максимально розвивати здібності і прагнути до того, щоб учні зацікавилися різними галузями науки і техніки, всебічно розвивати юнаків та дівчат, надаючи їм можливість брати участь в культурних заходах та навчанні, розвивати здібності до дослідної роботи і прагнути, щоб юнаки та дівчата усвідомили важливість і значення техніки в зміцненні економічної могутності країни.

ТРУХИЛЬО Рафаель,
ФУЕТЕС Гаспар (Куба),
студенти II курсу механіко-математичного факультету.

РЕЙД «ЗНК»

Про що розповіли кімнати гуртожитку № 1...

Гуртожиток № 1, що знаходиться на вулиці Щепкіна, відрізняється від інших своїм бурхливим життям. В основному за рахунок вечорів відпочинку, «вогників» і інших культурних заходів, що проводяться в ідальні, яка знаходиться тут у дворі.

В той вечір, коли здійснювався рейд, в гуртожитку не було чути ні музики, ні голосних розмов. Сесія... Все нагадує про неї. Зрідка чути короткі фрази:

— Як склав?
— Відмінно! А ти?
— Добре.
— Коли слідуючий?..

В коридорах — ні душі. Тільки в куточку принішкли двоє дівчаток, щось старанно доказуючи одна одній.

Заходимо в 157-у кімнату, де проживають студенти історичного факультету О. Виходець (V курс), В. Шевчук (III курс), студент IV курсу фізичного факультету А. Козлов. М'яке голубувате освітлення. Затишно, чисто. Ім можна позаздрити!

Неголосні звуки музики затримують нас біля 123-ї кімнати. Тут свято. Студентки I курсу хімічного факультету склали свій перший студентський іспит. Ось староста кімнати Валя Друма і вирішила трохи пограти на баяні, розвеселити дівчат. Сьогодні це дозволяється!

Та як часто буває, поруч з ходом — погане.

Кімната № 239. Тут «обитель» студентів фізичного факультету С. Боголепова (II курс) та А. Скобцова (III курс). Ім похвалитися нічим. Речі, книги, продукти — все змішалось. З-під ліжок виглядають порожні пляшки... Студраді, комсомольському бюро факультету є над чим подумати.

Слід звернути увагу і на 311-у і 333-у кімнати, де також багато скляної тари.

В гуртожитку йде ремонт, тому спостерігається якесь безладдя. Та, мабуть, не дивлячись на це, в коридорах підлогу треба привести у відповідний вигляд, сміття з кухонь також можна виносити частіше. Поганенький вигляд має наочна агітація. В основному це черно-білі фотознімки на різні теми. Необхідно було б якое оновити стенди, зробити їх більш принадними. Це, перш за все, турбота студради. Голові студентської ради М. Тихому слід обговорити на засіданні студради також питання про санітарний стан окремих кімнат, про роботу старост поверхів, повідомити деканати факультетів про вжиті заходи у відношенні порушень. Та й представникам партбюро, деканату, профбюро факультетів, чий студенти живуть в гуртожитку

№ 1, не завадило б частіше заходити сюди, цікавитися їх життям, побутом.

А ось деякі претензії до адміністрації. В гуртожитку погано налагоджена пропускна система. Багато студентів та співробітників університету проходять, не пред'являючи і не залишаючи ніяких документів на проходній у чергового. І це, не дивлячись на те, що існує інструкція, яка суворо забороняє подібний пропуск в гуртожиток сторонніх осіб.

Взагалі ж у гуртожитку народжуються добрі традиції, їх слід підтримувати і розвивати. Для цього потрібні зусилля не тільки членів студради, а й всіх його мешканців, бо все, що робиться — в їх інтересах.

Рейдова бригада:
О. ПЕРЕХРЕСТ,
заступник секретаря парткому ОДУ,
П. МУЗИЧЕНКО,
член парткому, відповідальний за побут студентів,
С. КОРОТЕНКО,
секретар комітету ЛКСМУ,
В. ШАМКО,
старший викладач кафедри історії КПРС, комісар гуртожитку № 5,
В. ДРЬОМІН,
кореспондент «ЗНК».

ЗИМА-КРАСУНЯ.

Фото О. ЛЕВИТА.

Ювілейні читання

При кафедрі російської літератури 21 січня відбулися щедрінські читання на честь 150-річчя великого російського сатирика.

З доповіддю про щедрінські традиції в сатирі В. В. Маяковського виступив завідувач кафедрою російської літератури професор М. О. Левченко.

Новаторство невід'ємне від наслідування художніх відкриттів російських класиків. Для Маяковського Салтиков-Щедрін був найулюбленішим сатириком, який допомагав у боротьбі з новонародженими «помпадурками», яких ненавидів радянський поет.

Доповідач детально розкрив єдність засобів типізації у Маяковського і письменника революційної демократії, переконливо продемонстрував процес поглиблення радянським поетом цих засобів.

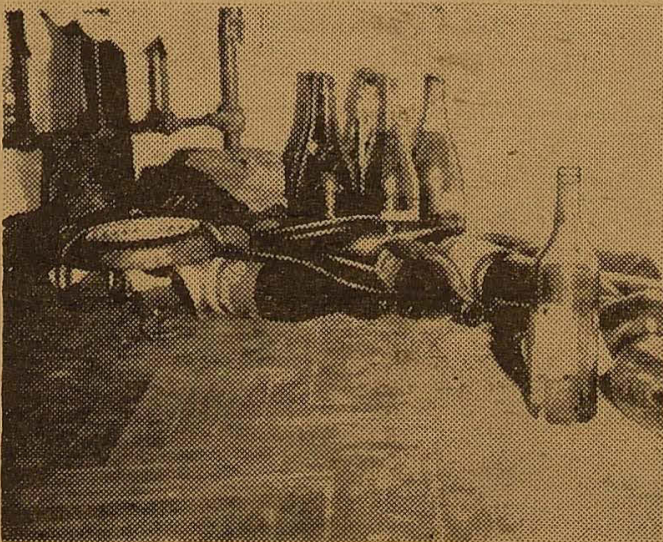
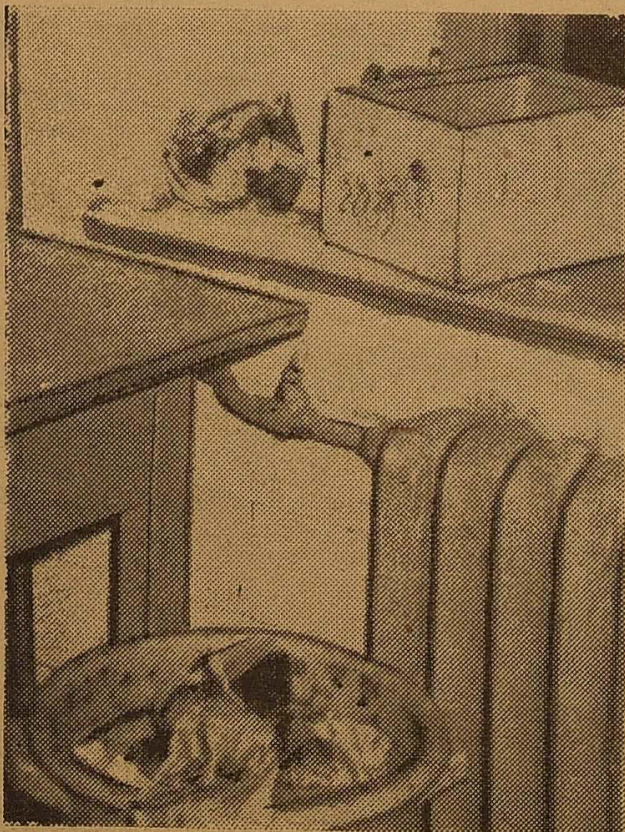
З доповіддю «М. Є. Салтиков-Щедрін про реалізм Ф. М. Достоєвського» виступила В. Ф. Руденко. В доповіді було висвітлено діяльність Щедріна-критика, його спостереження над романами одного з найскладніших письменників-психологів світу. «Щедрін, — відзначила доповідачка, — підкреслював високість ідеалів Дос-

тоєвського, відмічав його протиріччя, висвітлював силу його критики дійсності».

Повідомлення на тему «В. Г. Короленко — читач М. Є. Салтиков-Щедрін» зробила доцент кафедри російської літератури В. О. Фабіанська, яка проаналізувала і прокоментувала позначки, залишені Короленком на творах Щедріна, які зберігаються в Полтавському літературно-меморіальному музеї письменника.

В читаннях взяли участь члени кафедр філологічного факультету, студенти, викладачі шкіл і технікумів.

В. ОЛЕКСАНДРОВА.

На фото: (внизу) такий вигляд має кімната № 239; (зліва) приміщення кухні на II поверсі.